

Миклавж Комељ

ПРЕД НЕВИДЉИВИМ

ПРЕД НЕВИДЉИВИМ

„Затварају очи
пред невидљивим!”

Горе него да их ископају себи...
За њих, зато, ништавно је
све што би видљиво могло бити...
Никаквог знака у птичјем лету...
Ништа...

Али са тим својим позивом,
драга, дозвола си
неко биће.

Нико више не може
затварати очи
пред невидљивим.

* * *

Тек онај који је бесмртан
истински може да се изложи
смрти.

Срна
води младунца
кроз моје очи.

Свет није у опасности.
Свет је опасност.

Ја нисам у опасности.
Ја сам опасност.

* * *

Све одлуке су се десиле пре почетка света.
Туђе су, ако побегнеш из дана пре почетка света.
Твоје су, ако издржиш дан пре почетка света.
Туђе су, ако не преузмеш одговорност за њих.
Твоје су, ако преузмеш одговорност за њих.
Све одлуке су се десиле пре почетка света.
Ко може да поднесе ту слободу?

СИНЕЗИЈЕВИ УСЛОВИ

Када је Синезије са својим наоружаним људством
савладао пустињска племена
која су почела да продиру у Киренаику,
и видео како је крилата змија
на тренутак утонула под земљу,
надбискуп Александрије га је замолио
да преузме епископску службу у Птолемади.
И он је, иако би радије бирао смрт
него свештеничку одору, пристао. Али
претходно је изнео своје
услове. Јер код Бога је све
могуће, он прихвата све.

Али мора бити јасно
да попустити неће.
Никада неће сматрати да вреди мислити
да је душа настала после тела.
Никада неће тврдити да ће космос
и сви остали делови јаства пропасти скупа.
И такозвано ускрснуће
сматра за нешто свето и неизрециво,
а ни издалека се неће поводом њега
слагати са мишљењем масе.

Помиловао је свог ловачког пса по паметној глави
и смирен, тихо повикао:
„Хепатија, блажена моја учитељко,
разочарати те нећу.”

ЦВРЧАК

Група људи мисли
да њихово политичко убеђење
утиче на њих више но помрачење сунца.
Негде далеко певао је цврчак.

Ако је корњача праисторијска
то не значи само
да је била пре него што су били људи
већ значи и то
да сам ја пре него што су били људи.
Да си ти пре него што су били људи.

Негде далеко певао је цврчак.

Да су људи пре него људи.
Ако је корњача праисторијска
и сва историја је праисторијска.

Негде далеко певао је цврчак.

Савременост је само камуфлирала
древност
тог тренутка.

Негде далеко певао је цврчак.

Све што је прах, вратило се у прах.
Нема ничег
на шта би могао да пада прах.
(Ставиш ли руке пред очи,
твој плач је у твојим рукама.)

Негде далеко певао је цврчак.

ЉУДИ И ИДЕЈЕ

Када сам Алену Бадјуу поменуо
да ли је мислио озбиљно
када је у *Логикама светлова* написао
„живот за идеју”,
нежно је узео оловку и исправио у
„живот у идеји”.

„Људи постају непобедиви
када се посвете идеји”,
рекао ми је бивши директор телевизије,
сасвим дементан и на самрти.

Све је заборавио, али сетио се
неког давног мириса јабука.

ВЕРГИЛИЈЕ У БРИНДИЗИЈУ

Када је већ сам себи саставио епитаф –
„Родила ме је Мантова, узела Калабрија...” –
и грозница га носила брже
ка циљу него некада лађа,
он је, док је још могао говорити,
саопштио своју одлуку:
наредио је да, када умре –
његов спев, који је деценију целу
писао, скривао и неговао
као медведица свог младунца
који још није отворио очи –
спале. Чинио му се лошим?

Спале. Је ли кушао
оне којима је то поверио?
Знао је да Август
то дозволити неће.
Али не, зашто би се тако
играо пред смрт?
У питању беше нешто сасвим друго.
Знао је да је његов спев
достигао онај степен истинитости,
када више не зависи од тога
да ли је на Земљи сачуван
или није. Знао је да му *сада*
ни ватра више ништа не може узети.

Превела са словеначког Ана Рисџовић

СТУБ

Стуб, с којег отпало је
све што носио је,
и стоји сам међ рушевинама,
носи више него пре:
носи небо.

ВОЉА

Ко своју вољу препозна,
у њему самовоље нема.
То шта он је, то је воља—
није то жеља његова.

За здравог нема заразе.
Ко би да је то што није
од своје воље све даљи је
и за ропством својим чезне.

Кад видим да бирао сам
оно чиме сам одређен,
нисам тиме ограничен,
чиста акција ја сам сâм.

Пре света постоји лице.
Зато га се тако боје
и за маску га прогласе
беседа кривокрадице.

А срж закона је у томе
да их не могу људи
доносити, иако се људима
свиђа законодавства име.

И никакве самовоље
од воље твоје не остаје,
јер знаш да ниси оно „ја”
што сад пали, сад гаси час.

Смртна бића увек падну
јер имају ту страшну моћ
што их премашује! Обруч
прсне. Зар да себе краду?

Очи привиди кљуцају,
да више не разликују,
ако што није домашено
или је пак премашено.

То сам што ме надилази.
Само та моћ могу бити.
Дођи пред својим рођењем,
да ти лице помилујем!

ЛИМЕС

Везе кидао нисам.
Нема их, видео сам.
Дух, кост. Нема меса?
Грађење лимеса.

Овде, где вечно стоји,
нек се сад изгради,
да опет види вид
шта ход је кроза зид.

О, све страхоте света
немају већега
простора за свој пањ
од свода лобања.

Стубови у ноћ дижу се
и већ дан сјаји се.
Беси, побеђујем вас
јер сте ви сами ја.

Силе, што стварате свет,
без вас нема тих речи.
Нема вас без тих речи.
Врати се, гласе вечни!

То што звер растрже –
више не видеше?
Међ трње скрива се?
Врати се, врати се!

Крај света је само
процес. Пчела рој!
„Обед крви, меса?”
Грађење лимеса.

ХИМНА ПОНОЋНОМ СУНЦУ

Поноћно Сунце! Зовем те
само тиме да сам сâм ти.
Хаосу извучем осу
и у тај је хаос засадим.

Први биће задњи опет,
задњи први, преокрет је.
И што највише се удаљи –
с тим се враћање започне.

Поноћно Сунце! Зовем те.
Мој зов је само то што сам.
Кад истера све трговце бич,
јасно је да ево га храм.

Мој зов је само то што сам.
Зато нек твоја спржи луч
све у мени осим лучи
твоје. Светлост не зна за срам.

Зашто је толико таме?
Зато да луч светли у тами.
Поноћно Сунце! Суицид
је мисао да те нема.

Поноћно Сунце! Суицид
би био да ја нисам ти.
Поноћно Сунце! Суицид
би био да не изгори

све оно што одваја ме
од тебе, да те храни тим!
Поноћно Сунце! Зовем те
само тиме да мој си зов.

Превод Бојан Анђелковић

МИКЛАВЖ КОМЕЉ (Крањ, 1973) до сада је објавио 15 збирки поезије, роман *Skrij te, sneg* (2021), књиге кратких прича *Sovjetska knjiga* (2011), *Larvae* (2018) и *Prva kresnica* (2022), драмску поему *Ni mogoče čakati zaman* и књигу слика под истим насловом (2020, и једну и другу као део мулти-медијалног пројекта са играчицом и кореографкињом Лејом Јуришић), расправу *Kako misliti partizansko umetnost?* (2009) и *Jugoslovanski nadrealisti danes in tukaj* (2015), књиге есеја *Nujnost poezije* (2010) и *Hierarhija* (2023) као и неколико мањих књижевних дела; био је коаутор монографија о сликарима Иви Шубицу и Вену Пилону као и дрводељи Максу Берганту. Приредио је *Сабране њесме* Јурета Детеле (2018), сабране необјављене записе из заоставштине Сречка Косовела *Vsem naj bom neznan* (2019) и *Dopisovanja* Карла Дестовника – Кајуха (2022). Превео је дела Петра Петровића Његоша, Фернанда Песое, Дјуне Барнс, Сезара Ваљеха, Владимира Мајаковског, Пјера Паола Пазолинија и Алехандре Пизарник. До сада је имао пет самосталних сликарских изложби. Био је и један од куратора сталне поставке у љубљанској Модерној галерији. За своје дело је добио бројне националне награде. Песме у овом избору су из књиге *Pred nevidnim* (2002) и из књиге *Steber*, која још није објављена.